

Beslissing op de klacht

Klachtnummer:	KC26-033
Klachtdatum:	3 augustus 2026
Klager:	klager
Onderwerp:	Beperking van de bewegingsvrijheid
Verweerders:	1. GZ-psycholoog/behandelcoördinator 2. psychiater

Verloop van de behandeling van de klacht

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klager op 3 augustus 2026 heeft ingediend. Zijn klacht gaat over de beperking van zijn bewegingsvrijheid die duurde van 2 augustus 2026 (omstreeks 13:00 uur) tot en met 4 augustus 2026 (omstreeks 14:00 uur). Hij heeft tevens verzocht om vergoeding van de geleden schade.

Verweerders hebben op 11 augustus 2026 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend. Op 17 augustus 2026 heeft de klachtencommissie een schriftelijke toelichting op de klacht van de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp), ontvangen.

De klachtencommissie die de klacht behandelt bestaat uit de volgende personen:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- mevrouw W. van der Plas, psychiater; en
- de heer G. Terpstra, zelfstandig lid.

Op 20 augustus 2026 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden. Klager was aanwezig, ondersteund door de pvp. Daarnaast zijn verweerders verschenen. Voor de verslaglegging was aanwezig de heer E. Krol, waarnemend secretaris.

Klager heeft toestemming gegeven voor het inzien van zijn behandeldossier. De voorzitter heeft het behandeldossier, voorafgaand aan de zitting, ingezien en zijn bevindingen met de klachtencommissie en partijen gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

De klacht richt zich tegen een beperking van de bewegingsvrijheid, waarvoor op 2 augustus 2026 een beslissing op basis van artikel 8:9 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is genomen. De klachtencommissie kan deze klacht beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en het Klachtenreglement.

Toelichting van klager

Klager heeft tijdens de zitting verteld dat hij op 2 augustus 2026 bij de voordeur voor een gebouw op het terrein van de zorgaanbieder zat. Deze deur ligt aan een zijpaadje, niet aan de hoofdingang. Hij komt daar al meer dan vijf jaar en bezoekt geregeld medepatiënten. Dit leverde nooit een probleem op, maar dit was anders voor de begeleider die die dag werkte (X). Er is nooit eerder tegen hem gezegd

dat hij daar niet mocht komen. Er staat ook geen bordje 'verboden voor onbevoegden' of iets dergelijks. Later begreep hij dat dit in principe niet mocht. Nu loopt hij daar weleens langs, maar hij gaat niet meer daar zitten. Met bewoners van dit gebouw op het terrein van de zorgaanbieder spreekt hij nog weleens af, maar niet voor het gebouw.

Hij gaf op 2 augustus 2026 richting X aan dat hij zo wilde weggaan. Daarmee bedoelde hij binnen drie minuten. Hij had al eerder aanvaringen gehad met deze medewerker, ook toen hij op [locatie] verbleef. Hij vertelt over een voorval, waarbij hij zijn behoefte moest doen, maar van haar niet naar binnen in het gebouw mocht.

Hij gaf richting X aan dat hij daar eigenlijk mocht zitten. Toen hij volgens haar niet snel genoeg wegging en zij inmiddels iemand erbij had gehaald, heeft hij gezegd 'hou je bek'. Hij had geen geluidsoverlast met muziekinstallaties veroorzaakt. Hij ging toen terug naar de [straat].

Medewerker Y had een belletje van X gekregen. Hij gaf richting klager aan dat er overlast was geweest. Klager vertelde hem dat hij geen overlast had veroorzaakt. Op dat moment had Y niet gezegd dat zijn vrijheden werden ingetrokken. Later in de middag, rond een uur of vijf, vertelde Y dat zijn vrijheden waren ingetrokken. Klager stond hiervan perplex en barstte van de negatieve gevoelens. Hij vond deze maatregel onterecht. Uit frustratie had hij gezegd dat hij trammelant zou veroorzaken op het terrein, zodat er wel terecht sprake was van intrekking van vrijheden. Later in de loop van de avond kreeg hij een artikel 8:9-brief. In de brief stonden onjuistheden, bijvoorbeeld dat hij overlast veroorzaakte met zijn muziekbox.

Het afsprakenblad en -overzicht zijn hetzelfde. Klager is het niet eens met deze afspraken. Hij snapt wel dat er afspraken nodig zijn, omdat het anders een soepzooitje wordt. Het zijn 'hun afspraken'. In dit geval is triage ingezet. Er heeft niet eerst een gesprek plaatsgevonden tussen hem en de behandelcoördinator of de casemanager.

De pvp heeft aangevuld dat belangrijke reden voor de klacht is dat formulering in de artikel 8:9-brief niet klopte. Klager is niet goed bejegend en hij voelt zich in zijn eer aangetast. Klager voelt zich bovendien niet goed gehoord, voordat hij een ingrijpende maatregel is genomen.

Toelichting van verweerders

Verweerders hebben op de zitting het volgende aangegeven.

Verweerder 1 stelt dat iedereen gewoon overal op het GGZ-terrein mag komen. Klager mag gewoon bij het gebouw waar het om gaat komen en een praatje met andere bewoners maken. Er zijn wel regels voor het binnentreden in gebouwen: wie mag wel het gebouw binnen en wie niet? Verweerders zijn niet op de hoogte van het gesprek met een manager en afspraken die in dat gesprek zijn gemaakt. Er is geen reden om klager te verbieden om contacten te leggen met die bewoners van het gebouw.

Verweerders waren niet aanwezig bij het voorval; zij weten niet precies wat er is gebeurd. Zij gaan ervanuit dat klager de waarheid spreekt. Hij is altijd eerlijk. Met klager is afgesproken dat hij dagelijks naar buiten kan. Bij overlast, alcohol drinken of drugsgebruik geldt de afspraak dat met klager wordt gesproken. Het is niet automatisch daaraan gekoppeld dat vrijheden worden ingeperkt. Daarom is het jammer dat het gesprek pas later plaatsvond, toen de klacht was ingediend.

Als er in het weekend noodzaak bestaat tot het beperken van vrijheden en een artikel 8:9-beslissing

moet komen, dan moet triage ingeschakeld worden. Meestal wordt dan een beslissing op afstand genomen, op basis van de verstrekte informatie.

Verweerder heeft van Y begrepen dat met de opmerking 'ik sla haar tanden uit haar bek' het niet passend was dat klager nogmaals naar buiten zou gaan. Hij vreesde dat hij terug zou gaan naar een gebouw op het terrein van de zorgaanbieder om wraak te nemen. Y gaf aan dat klager heel boos was, vond dat het onterecht was en dat moeilijk met hem in gesprek kon komen. *Klager merkt hierover op dat hij zei: "Moet ik dan de tanden uit de bek slaan, dan weet ik waarom mijn vrijheden ingeperkt worden?"*

Verweerders spreken van een ongelukkige gang van zaken. Verweerder 1 vindt het jammer dat de klacht al was ingediend, voordat zij met klager in gesprek kon. Zij kan zich heel goed voorstellen dat klager boos is geworden. Verweerder Heller merkt op dat als een radio aanstond, ook gevraagd had kunnen worden of de radio zachter had gekund.

Beoordeling van de klacht

Op basis van het klachtdossier, de inzage in het behandeldossier en wat op de hoorzitting is besproken, overweegt de klachtencommissie als volgt.

Verplichte zorg betreft zorg die ondanks verzet kan worden verleend op grond van een zorgmachtiging (artikel 3:1 Wvggz). Het kan hierbij gaan om een beperking van de bewegingsvrijheid. Verplichte zorg kan als uiterst middel worden verleend, als het gedrag van een patiënt leidt tot ernstig nadeel. Daarbij geldt dat de verplichte zorg alleen kan worden verleend, als vrijwillige zorg niet mogelijk is en aan beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid wordt voldaan (artikel 3:3 Wvggz).

Op het moment dat verplichte zorg wordt ingezet, dan moet een beslissing worden genomen op grond van artikel 8:9 van de Wvggz. Deze beslissing moet op schrift worden gesteld en zijn voorzien van een schriftelijke motivering. Deze motivering moet duidelijk maken dat het toepassen van verplichte zorg voldoet aan de wettelijke uitgangspunten en criteria (zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Rechtbank Rotterdam van 16 mei 2025, ECLI:NL:RBROT:2025:10400, r.o. 4.8).

De klachtencommissie constateert dat in de artikel 8:9-beslissing van 2 augustus 2026 toegelicht is dat klager bij een gebouw op het terrein van de zorgaanbieder is geweest en zich daar heeft misdragen. Hij had luide muziek en toen daar iets van werd gezegd, werd hij dreigend. De overlast was groot. Het risico bestaat dat klager geladen en agressief blijft en agressie van anderen oproept.

De klachtencommissie kan niet exact vaststellen hoe het incident op 2 augustus 2026 bij een gebouw op het terrein van de zorgaanbieder is verlopen. In de VIM-melding heeft de betrokken medewerker (X) aangegeven dat klager voor de deur zat. Zij heeft geprobeerd hem uit te leggen dat bewoners van andere locaties niet voor de deur mogen zitten. Zij heeft klager verzocht om weg te gaan. Klager weigerde dit, omdat hij meende dat hij het recht had om daar te zitten. Een collega kwam erbij en klager schreeuwde dat X haar bek moest houden. Nadat zij nogmaals verzocht te vertrekken, is klager mopperend weggegaan.

Klager heeft aangegeven dat hij geen luide muziek had en dat hij geen grote overlast veroorzaakte. Verweerders hebben ter zitting aangegeven geen reden te hebben om aan deze verklaring te twijfelen. De VIM-melding vermeldt ook niet dat sprake is geweest van geluidsoverlast. Er bestaat daarom reden om op dit punt aan de juistheid van de motivering in de artikel 8:9-beslissing te twijfelen.

Ter zitting is bovendien naar voren gekomen dat klager volgens verweerders zich overal op het GGZ-terrein mag bevinden, dus ook op de locatie waar het incident plaatsvond. In beginsel bestaat volgens hen geen reden om hem te verbieden aanwezig te zijn rondom het gebouw. Klager had in die zin gelijk dat hij het recht had om daar te zitten. De klachtencommissie kan zich daarom voorstellen dat hij geagiteerd reageerde, hoewel zij afstand neemt van de gekozen bewoordingen, waarmee klager zijn onvrede heeft geuit. Zij kan niet vaststellen op welke toon klager zich heeft geuit. Zij kan zich voorstellen dat de betrokken medewerker de reactie van klager heeft ervaren als verbaal agressief en intimiderend.

De klachtencommissie ziet in dit incident echter onvoldoende aanleiding om over te gaan tot een beperking van klagers bewegingsvrijheid. Zij overweegt dat conform het afsprakenblad/-overzicht bij overlast eerst het gesprek met klager wordt aangegaan. Eventueel kan worden besloten tot een beperking van de bewegingsvrijheid. Bovendien schat de betrokken medewerker in dat er mogelijk (3-6 keer) per jaar een grote kans op herhaling van dit incident is; ziet zij de gevolgen als minder ernstig en suggereert zij om klager uit te leggen dat bewoners van andere locaties niet gewenst zijn bij de voordeur van het gebouw.

Op basis van het dossier en de toelichting van verweerders ontstaat het stellige beeld dat niet volgens deze lijn is gehandeld. De klachtencommissie heeft een VIM-melding van medewerker Y aangetroffen van een incident dat op 14:00 uur plaatsvond tijdens een gesprek met klager. Dit gesprek vond plaats kort na terugkeer van klager op de afdeling. Y heeft in de melding aangegeven dat hij het nieuws bracht dat zijn vrijheden zijn ingetrokken in verband met overlast bij een andere locatie. Dit betekent dat het incident bij het gebouw de voornaamste, zo niet de enige, aanleiding vormde voor de beperking.

Overigens komt uit deze VIM-melding naar voren dat klager tijdens dit gesprek benoemde dat hij de tanden van de collega van het gebouw eruit zou gaan slaan. De klachtencommissie constateert dat dit incident niet (mede) de aanleiding vormde voor de beperking, aangezien destijds kennelijk al besloten was tot de beperking.

Gelet op het voorgaande, vindt de klachtencommissie de motivering om de beperking op te leggen ontoereikend. Voor haar is niet duidelijk dat de beperking voldoet aan de wettelijke uitgangspunten. De beperking geldt niet als proportioneel en subsidiair.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht **gegrond** en zij vernietigt de 8:9-beslissing van 2 augustus 2026.

Bovendien doet zij de aanbeveling om het beleid te verduidelijken waar patiënten wel en niet mogen zijn op het terrein van de instelling en ervoor te zorgen dat hierover een eenduidig beeld bestaat bij medewerkers.

Schadevergoeding

Klager heeft de klachtencommissie bij zijn klacht gevraagd om schadevergoeding. Omdat de klacht gegrond is, gaat de klachtencommissie dit verzoek verder behandelen. De klachtencommissie zal in een aparte beslissing het verzoek om schadevergoeding beoordelen en moet, voordat zij beslist over het toekennen van schadevergoeding, de zorgaanbieder horen.

Klager heeft het verzoek om schadevergoeding nog niet toegelicht. De klachtencommissie geeft klager de kans om de schade die hij heeft geleden schriftelijk toe te lichten uiterlijk een week na het versturen van deze schriftelijke beslissing. Vervolgens krijgt GGZ Drenthe (als zorgaanbieder) een week de tijd geven om te laten weten hoe hij tegen het schadevergoedingsverzoek aan kijkt.

Vervolg

Klager en zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland voor een beslissing over een Wvggz-klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de beslissing is medegedeeld/verzonden (artikel 10:7 Wvggz).

De beslissing is genomen op 20 augustus 2026 door de heer H. Dontje (voorzitter), mevrouw W. van der Plas en de heer G. Terpstra (leden), in aanwezigheid van de plaatsvervangend secretaris van de klachtencommissie, de heer E. Krol.

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 7 september 2026 verstuurd aan klager, verweerders, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.